

Poliisin toimintaa tukevan konepistoolin vaihdos H&K MP5:stä CZ EVO:on

Poliisin toimintaa tukevien konepistoolimallien teknisen suorituskyvyn vertailu loppukäyttäjän näkökulmasta.

Kristian Himberg ja Aleksi Kuparinen

3/2022

TIIVISTELMÄ

Kristian Himberg ja Alekski Kuparinen: Poliisin toimintaa tukevan konepistoolin vaihdos H&K MP5:stä CZ EVO:on: poliisin toimintaa tukevien konepistoolimallien teknisen suorituskyvyn vertailu loppukäyttäjän näkökulmasta.

Opinnäytetyön muoto: Tutkimuksellinen

Julkisuusaste: Julkinen

Ohjaaja: Jukka Laukkanen & Heikki Lähteenmäki

Tutkinto: Poliisi (AMK)

Opinnäytetyössä selvitimme ja tutkimme Suomen poliisilla käytössä olevien toimintaa tukevien konepistoolimallien Heckler & Koch MP5 ja CZ EVO teknisiä eroavaisuuksia, hyviä sekä huonoja puolia ja konepistoolin vaihdon MP5:stä EVO:on vaikuttavuutta loppukäyttäjän näkökulmasta.

Opinnäytetyömme eri asemalleja koskeva tietoperusta pohjautuu asealan asiantuntijakirjallisuuteen sekä aseiden valmistajien tuottamaan tietomateriaaliin. Opinnäyte on tutkimuksellinen ja se on tehty laadullisen tutkimuksen kehityksessä. Teoreettisessa osiossa käsitteimme poliisin toimintaa tukevia aseita, aseiden hankintaprosessia, teknisiä ominaisuuksia sekä eroavaisuuksia. Aineistonkeruun menetelmänä on käytetty puolistrukturoitua haastattelua. Haastateltavina oli kolme Poliisiammattikorkeakoulun voimankäytön kouluttajaa. Opinnäytetyön tulokset ja johtopäätökset perustuvat kolmen Poliisiammattikorkeakoulun työntekijän haastatteluun ja niistä saatuihin vastauksiin.

Tutkimuksen tuloksena haastatteluissa nousi esiin laadun ja toimintavarmuuden tärkeys konepistoolien vertailtaessa. Ero aseiden välillä oli selkeä, mutta ei kuitenkaan niin merkityksellinen virkakäyttöön vaadittavien ominaisuuksien näkökulmasta. Tutkimuksen tuloksena H&K MP5 oli kaikkien haastateltavien kokemusten perusteella luotettavampi ja täten valikoitui haastateltaville mieluisemmaksi aseeksi virkakäyttöön.

Sivumäärä: 41 sivua

Tarkastuskuukausi ja vuosi: 4/2022

Avainsanat: Konepistoolit, tukiaseet, voimankäyttö, aseenkäyttö, poliisi

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	3
2 TUTKIMUSMENETELMÄ.....	5
3 POLIISIN TOIMINTAA TUKEVAT ASEET	7
3.1 Poliisin toimintaa tukevien aseiden historia	7
3.2 Poliisin toimintaa tukeva ase	7
4 POLIISIN KONEPISTOOLIMALLIN VALINTAPROSESSI	9
4.1 Poliisin hankintaprosessi yleisesti	9
4.2 Poliisin hankintaprosessien eri menettelyjen kulut	10
4.2.1 Avoin menettely	10
4.2.2 Neuvottelumenettely	10
4.2.3 Rajoitettu menettely	11
5 KESKEISET KÄSITTEET	12
5.1 Avotähtäimet	12
5.2 Optiset tähtäimet	13
5.3 Tähtäinkuva	13
5.4 Ampuma-asento	14
5.5 Laukaisu	14
5.6 Tulenvalitsin	15
6 TEKNISET EROAVAISUUDET	16
6.1 Hallintalaitteet	16
6.2 Virittäminen ja luistin vapautus sekä lukitus	18
6.3 Toimintaperiaatteet	19
6.4 Lippaanvapautuin ja lippaat	19
6.5 Liipaisin ja laukaisu	20
6.6 Kenttäpurku	20
6.7 Perä	20
6.8 Avotähtäimet	21
7 TUTKIMUSAINEISTON KERUU	22
7.1 Haastattelut	22

7.2 Aineiston käsittely	23
7.3 Ampumatulokset eri aseilla	23
7.4 Toimintavarmuus	24
7.5 Käyttäjahuolto	26
7.6 Käytön opettelu	27
7.7 Muokattavuus.....	28
7.8 Lisälaitteet	29
7.9 MP5 vai EVO	30
7.10 Haastateltavien vapaa sana	32
8 JOHTOPÄÄTÖKSET	34
8.1 Yhteenveto	34
8.2 Pohdinta	34
8.3 Tutkimuksen luotettavuus	36
9 ITSEARVIO.....	38
LÄHTEET	39
LIITE 1.....	41

1 JOHDANTO

Toimintaa tukevilla aseilla on nykymaailmassa merkittävä rooli poliisin kenttäpartion työturvallisuuden ja toimintakyvyn varmistamisessa sekä ylläpitämisessä. Poliisin pääasiallisena toimintaa tukevana asemallina on toiminut jo pitkään Heckler & Kochin valmistama MP5-konepistooli, kuitenkin vuonna 2018 tehdyn hankintapäätöksen perusteella poliisin käyttämä konepistoolimalli päätettiin vaihtaa Česká Zbrojovka valmistamaan EVO 3 A1-konepistooliin.

Tavoitteenamme on selvittää ja tutkia opinnäytetyössämme käytössä olevien konepistoolimallien teknisiä ominaisuuksia, sekä niihin liittyviä hyviä ja huonoja puolia sekä eroavaisuuksia. Tutkimuksemme päätavoitteena on selvittää ja tuoda esille konepistoolimallin vaihdon vaikutusta loppukäyttäjän näkökulmasta. Loppukäyttäjällä tarkoitamme konepistoolia käyttävää poliisimiestä.

Toimintaa tukevien asemallien vertailu loppukäyttäjän näkökulmasta valikoitui aiheeksemme useammastakin syystä. Olemme molemmat aktiivisia ampumaharrastajia ja meillä molemmilla on pitkä tausta aseisiin liittyen, minkä vuoksi meillä molemmilla on luontainen kiinnostus aiheitamme kohtaan. Olemme myös molemmat kiinnostuneita poliisin toimintaa tukeviin aseisiin liittyvästä toiminnasta sekä juuri kyseisten asemallien teknisestä suorituskyvystä. Kummallakin on kokemusta aikaisemmasta elämästä sekä julkiselta, että yksityiseltä sektorilta rutkasti erilaisista asemalleista.

Rajasimme aiheemme siten, että vertailemme näitä Suomen poliisilla käytössä olevia konepistoolimalleja keskenään sekä tuomme esiin niiden ominaisuuksia vertailun pohjaksi. Tutkimuksen pohjimmaisena tarkoituksena on saada selville, miten toimintaa tukevan asemallin vaihtaminen on vaikuttanut loppukäyttäjän näkökulmasta. Emme siis vertaa Suomen poliisin toimintaa tukevia aseita muiden valtioiden viranomaisten käyttämiin malleihin emmekä vertaa toimintaa tukevaa asetta muihin käytössä oleviin asetyyppeihin, kuten esimerkiksi henkilökohtaiseen virka-aseeseen. Uskomme, että kyseisen mallin rajaaminen lisää tutkimuksen luotettavuutta ja estää sen, että työstä tulisi liian laaja, aukkoinen tai ristiriitainen.

Tutkimuskysymyksiksemme muodostui aiheen rajaamisen jälkeen:

1. Kumpi konepistoolimalleista on loppukäyttäjän käyttötarkoitukseen sopivampi ja parempi?
2. Miten konepistoolimallin vaihtaminen vaikuttaa loppukäyttäjän kannalta?
3. Mitä ongelmia loppukäyttäjä on mahdollisesti kokenut konepistoolimallin vaihdoksesta aiheutuvan?

Osasyynä aihevalintaamme ja sen rajaamiseen oli myös se, että MP5 on ollut jo vuodesta 1966 asti useiden eri valtioiden turvallisuusorganisaatioiden käytössä ja se on yleisesti ollut erittäin toimivana pidetty konepistoolimalli. Sen sijaan EVO 3 on ollut käytössä vasta vuodesta 2009 ja se ei ole

saavuttanut vielä läheskään yhtä laajaa suosiota kuin MP5. Monet asealan ammattilaiset ja harrastajat, kuin myös kokeneet poliisit ja sotilaat ovat ihmetelleetkin MP5:stä luopumista ja siirtymistä erittäin tuoreeseen ja vähän kenttäkokemusta omaavaan EVO 3:een.

Mielestämme aiheen tutkiminen on tärkeää, etenkin kun aiheesta ei ole tuotettu juurikaan aikaisempaa tutkimustietoa. Aiheen tutkimisesta erityisen kiinnostavaa tekee se, että MP5:tä kohtaan esiintyy erittäin laajasti vahvoja positiivisia mielipiteitä ja uutta tulokasta EVO 3:a kohtaan taas esiintyy enemmän negatiivisia mielipiteitä. Huomioitavaa myös on, että mielipiteet ovat harvemmin mitenkään perusteltuja.

Tutkimusmenetelmäksemme valikoitui laadullinen tutkimus, sillä halusimme saada asiaan syvällisemmän näkemyksen ja uskoimme, että haastattelemalla pientä rajattua asiantuntijaryhmää, saavutamme paremmat ja sisällöltään tarkoituksenmukaisemmat tulokset, kuin jollain laajemmalle joukolle suunnatulla rasti ruutuun lomakekyselyllä. Uskoimme myös, että puolistrukturoidulla haastattelumenetelmällä voimme saada myös sellaista tietoa, jota emme olisi itse edes ymmärtäneet tavoitella.

2 TUTKIMUSMENETELMÄ

Pitkän suunnittelun ja neuvottelun päätteeksi päädyimme valitsemaan tutkimusmenetelmäksemme kvalitatiivisen eli laadullisen tutkimuksen. Pohdimme hyvän tovin eri vaihtoehtoja tutkimusmenetelmien suhteen, koitimme parhaan kykymme mukaan arvioida mikä olisi meidän tutkimuksemme kannalta paras menetelmä.

Päädyimme laadulliseen tutkimukseen juurikin siitä syystä, että halusimme ymmärtää kokonaisuuden syvällisemmin emmekä niinkään vertailla määriä, eli tarkoituksena oli ymmärtää pienen erikoistuneen asiantuntijaryhmän tietoja ja kokemuksia hyödyntäen miksi tosiasiallisesti toinen kyseisistä toimintaa tukevista asemalleista on teknisesti parempi ja siten soveltuvampi virkakäyttöön, tarkoituksena ei niinkään ollut selvittää esimerkiksi sitä, että kuinka moni kenttämiehistä kantaisi mieluummin uutta tai vanhaa mallia. Tämän oivalluksen perusteella päädyimme vahvalla kannalla suorittamaan tutkimuksemme kvalitatiivisin keinoin.

Ajatustamme tuki Jari Metsämuurosen teos ”Laadullisen tutkimuksen perusteet”, jossa määritellään kvalitatiivinen tutkimus kokonaiseksi joukoksi erilaisia tulkinnallisia tutkimuskäytäntöjä, joiden avulla voidaan ymmärtää tutkimuskohdetta ja sen päätösten syitä. Metsämuurosen mukaan kvalitatiivinen tutkimus rajoittuu pieneen tutkittavaan määrään ja sen tavoitteena on ymmärtäminen eikä niinkään määrien selvittäminen. Kyseinen tutkimusmalli sopii hyvin muun muassa toiminnan kehittämiseen, vaihtoehtojen etsimiseen ja sosiaalisten ongelmien ratkaisemiseen.

Myös Hirsjärven ym. teos ”Tutki ja kirjoita” määrittelee, että kvalitatiivista tutkimusta yhdistävä ominaisuus on laadullisten aineistonkeruumenetelmien käyttäminen. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa hyödynnetään menetelmiä, jotka tuovat esiin erityisesti tutkittavien henkilöiden kokemuksia, mielipiteitä, arvoja, ajatuksia ja asenteita. Kvalitatiivisen tutkimuksen päämääränä on tuoda tutkittavien persoonallinen ääni esille tutkimuksen kirjallisissa materiaaleissa.

Haastattelu on yksi käytetyimpiä tiedonkeruutapoja, ja se voidaan suorittaa enemmän tai vähemmän järjestelmällisesti. Tutkimushaastattelussa on päämääränä kerätä tutkimusaineistoa, joka analysoidaan ja tulkitaan tutkimustehtävän suorittamiseksi. (Hirsjärvi & Hurme 2001, 34, 42.) Haastattelumuotoja on neljä ja ne ovat avoin haastattelu, teemahaastattelu, strukturoitu ja puolistrukturoitu haastattelu sekä ryhmähaastattelu. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006).

Valitsimme tutkimuksemme haastattelumuodoksi puolistrukturoidun haastattelun, sillä mielestämme on tarkoituksenmukaisinta, että kysymme haasteltavalta ryhmältä jokseenkin samat peruskysymykset, mutta annamme kuitenkin itsellemme mahdollisuuden esittää tarvittaessa jatkokysy-

myksiä. Tämän puolistrukturoidun mallin avulla tehtyjen haastattelujen ja niistä saatujen vastauksien vertailu on selkeämpää, kun itse haastatteluissa on ollut käytössä jonkin näköinen peruskysymysten aihio. Vaikka tarkoituksenamme on ymmärtää kokonaisuus syvällisemmin, saattaa kuitenkin asiantuntijoiden välillä esiintyä eriäviä kantoja, joiden esiin tuominen on selkeämpää silloin kun haastatteluissa on käytetty samanlaista pohjarunkoa.

3 POLIISIN TOIMINTAA TUKEVAT ASEET

3.1 Poliisin toimintaa tukevien aseiden historia

Poliisin toimintaa tukevien aseiden historia juontaa juurensa 1970-luvulle, jolloin poliisin toimintaa tukevat aseet koostui laajasta, mutta varsin kirjavasta joukosta, johon kuului muun muassa erilaisia haulikoita, kivääreitä, pienoiskivääreitä sekä kaasupistooleita. Konepistooleitakin oli jo tuolloin käytössä, tosin niistä suurin osa oli Suomi-konepistooleja, mutta myös Smith & Wessonin ja Heckler & Kochin malleja löytyi käytöstä jo tuolloin (Tervämäki, 2005, 32-35). Toimintaa tukevaa asetta kutsuttiin alun perin tukiaseksi, mutta nimi päätettiin vaihtaa ja se määriteltiin uudestaan valtioneuvoston asetuksessa. (Valtioneuvoston asetus poliisista 19.12.2013/1080 10 §)

Sisäasiainministeriön vuoden 1988 mietinnöissä tuotiin esille, että konepistoolin tulisi olla erityisaseena valmiusyksiköllä sekä koiranohjaajilla. Kyseisten ryhmien käyttöön tulevan konepistoolin pitäisi kuitenkin olla kooltaan kompakti ja kevyt sekä ominaisuuksiltaan tarkka ja toimintavarma. Mietinnöissä tuotiin myös esille, että Suomi-konepistooli ei täytä edellä mainittuja kriteereitä ja se tulisi poistaa käytöstä vanhaksi käyneenä. (Sisäasiainministeriö, liite 3, 1988, 3.)

3.2 Poliisin toimintaa tukeva ase

Poliisin toimintaa tukevalla aseella tarkoitetaan poliisin käytössä olevaa mahdollisessa aseenkäyttötilanteessa tarkoituksenmukaisempaa asemallia, kuin käytössä oleva henkilökohtainen virka-ase, käytännössä tämä tarkoittaa toimintavarmempaa ja tarkempaa asetta, jolla voidaan vaikuttaa kohteeseen pidemmän matkan päästä. Poliisin toimintaa tukevilla ampuma-aseilla määritellään siis haulikoita, konepistooleja sekä kivääreitä, jotka poliisihallitus on hyväksynyt poliisin käyttöön (Valtioneuvoston asetus poliisista 19.12.2013/1080 10 §). Suomen poliisin toimintaa tukevana konepistoolina on palvellut pitkään Heckler & Kochin valmistama MP5.

Poliisihallituksen poliisitarkastaja Ari Alasen mukaan poliisin on mahdollista käyttää konepistoolia tilanteessa, joissa aseiden käyttöön on perusteet, mutta esimerkiksi etäisyys kohteeseen on pitkä, sillä konepistooli on pistoolia pitkäpiippuisempi ja sen osumatarkkuus on kaukaa ammuttaessa parempi. (Ari Alanen Turun sanomien haastattelussa 1.9.2017)

Yle uutisoi vuonna 2017, että Suomen poliisin tarkoituksena on varustaa kaikki kentällä työtehtävissä toimivat poliisipartiot toimintaa tukevilla konepistooleilla. Varustamisella ei ole tavoitteena luoda poliisista militaristista kuvaa, vaan terrorismin ja sitä kautta muuttuva turvallisuustilanne lisää painetta varustautua raskaammin. (Yle, 2017)

Poliisin toimintaa tukevalle konepistoolille ominaista on, että sen tulee olla malliltaan sellainen, että se soveltuu virka- eli työkäyttöön. Työkäyttöön soveltuvan aseiden tärkeimmät ominaisuudet ovat toimintavarmuus, käsiteltävyys, tarkkuus, käyttöturvallisuus, laukaisu, tähtäimet ja käyttäjähuolto. Toimintavarmuudella tarkoitetaan sitä, että ase on kyettävä toimimaan luotettavasti joka tilanteessa heikoista ja vaihtelevista olosuhteista huolimatta. Käsiteltävyyden merkitys on, että asetta pystyy manipuloimaan helposti myös äärimmäisissä painetilanteissa, eli se hallintalaitteet ovat helppokäyttöisiä ja eivät vaadi vaikeita motorisia liikkeitä. Käyttöturvallisuudella varmistetaan, että aseenkäyttö on turvallista käyttäjälle, tämä voi käytännössä tarkoittaa erilaisia rakenteellisia varmistimia ja aseiden purkuun liittyviä turvallisuutta edistäviä rakenteita. Tarkkuudella tässä asiassa yhteydessä tarkoitetaan, että ase on työkäyttöön tarpeeksi tarkka, eli sillä voidaan ampua riittävän tarkkoja laukauksia halutun etäisyyden päähän. Laukaisun tulisi olla työaseelle tarkoituksenmukainen. Tähtäimiltä haetaan selkeyttä ja kestävyyttä, aseiden kiinteiden tähtäimien tulisi kestää aika ajoittain kovaakin käyttöä ja niiden tulisi olla käytettävissä myös pimeissä olosuhteissa. Käyttäjähuollon suhteen tarkoituksena olisi, että aseiden käyttäjä pystyy itse purkamaan aseensa ja suorittamaan sille perushuoltotoimenpiteet itsenäisesti. (Jussila, Jorma 1997: Käsiase ammattikäytössä. Tampere, Apali Oy.)

4 POLIISIN KONEPISTOOLIMALLIN VALINTAPROSESSI

Vaikka tutkimuksemme pääasiallinen tarkoitus on selvittää konepistoolimallien teknisiä eroavaisuuksia ja mallivaihdoksen vaikutuksia loppukäyttäjän näkökulmasta, haluamme silti tuoda yleisellä tasolla esille, miten mallivaihdoksen taustalla tapahtuva valinta- eli hankintaprosessi etenee ja mitkä lainalaisuudet siihen tosiasiasa vaikuttavat.

MP5:n suhteen nykyisen mallista hankintaprosessia ei suoritettu, sillä nykyisen kaltaista hankintaprosessimallia ja sitä säätelevää Hankintalakia (30.3.2007/348) ja Lakia julkisista puolustus- ja turvallisuushankinnoista (29.12.2011/1531) ei ollut tuolloin vielä olemassa.

Lähtökohtaisesti poliisin materiaalihankinnoista vastaa Poliisin materiaalikeskus, joka on osa Poliisihallitusta. Vaikka poliisin hankintailmoitukset ovat nykyään lähtökohtaisesti julkisia, eivät kuitenkaan esimerkiksi konepistoolimallien hankintakilpailutukset tai niihin liittyvät hankintasopimukset ole julkisia, sillä ne ovat lain julkisista puolustus- ja turvallisuushankinnoista (29.12.2011/1531) alaisia.

4.1 Poliisin hankintaprosessi yleisesti

Hankintaprosessin käynnistää poliisiyksikön poliisin materiaalikeskukselle toimittama hankintatoimeksianto. Poliisiyksikön laatimasta hankintatoimeksiannosta ilmenee hankinnan kohteelle asetetut suorituskykyvaatimukset. Poliisin materiaalikeskuksessa suoritetaan hankintatoimeksiannon perusteella toimeksiantokatselmointi, jossa käydään läpi toimeksianto ja tehdään siihen mahdolliset tarvittavat lisäykset ja tarkennukset, tämän lisäksi toimeksiantoa käsitellään myös turvallisuusnäkökulmiin liittyen. (Poliisin materiaalihallinto ja hankinnat -määräys. POL-2018-14824)

Toimeksiantokatselmoinnin jälkeen alkaa hankintaprosessi. Tässä vaiheessa hankinnan projektipäällikkö laatii projektisuunnitelman yhteistyössä teknisen asiantuntijan kanssa, projektisuunnitelma hyväksytetään projektiryhmällä. Tässä vaiheessa myös nimetään hankinnan projektihenkilöstö. (Poliisin materiaalihallinto ja hankinnat -määräys. POL-2018-14824)

Hankintaprosessin aloittamisen jälkeen poliisin materiaalikeskus voi tehdä hankintaan liittyvän tietopyynnön. Materiaalikeskuksen hankintayksikön tekemällä tietopyynnöllä kerätään tietoa hankinnan kohteeseen liittyvistä vallitsevista markkinoista ja toimittajista. Tietopyyntöön vastaaminen ei kuitenkaan sido tarjoajaa varsinaisen hankintamenettelyn yhteydessä. Tietopyynnöllä voidaan käynnistää tekninen vuoropuhelu, joka tarkoittaa hankintayksikön ja mahdollisten toimittajien välistä kirjallisesti käytyä hankinta-asiakirjaluonnosten kommentointia ja hankintayksikön sekä toimittajien esittämiin kysymyksiin vastaamista. (Poliisin materiaalihallinto ja hankinnat -määräys. POL-2018-14824)

Tietopyynnön jälkeen hankinnan projektipäällikkö valmistelee hankintamenettelypäätöksen, mikäli kyseessä on lain puolustus- ja turvallisuushankinnoista alainen hankinta. Hankintamenettelypäätöksen tulee sisältää edellä mainitun lain sovellettavat kohdat ja hankinnan ennakoitu arvo ja tuotteiden hankintamäärät sekä hankintamenettely. (Poliisin materiaalihallinto ja hankinnat -määräys. POL-2018-14824)

Mahdollisten osallistumispyyntöjen ja -hakemusten sekä neuvottelukierrosten ja päätöksen tarjoajista jälkeen poliisin materiaalikeskus tekee tarjouspyynnön, joka on hankinnan tärkein dokumentti. Mahdolliset toimittajat vastaavat tarjouspyyntöön jättämällä tarjouksen määräajassa. Saatujen, tarkastettujen sekä vertailtujen tarjousten perusteella hankinnan projektipäällikkö tekee päätösehdotuksen ja esittelee sen päätöksentekijälle. Hankintapäätös on aina julkinen, mutta se saattaa sisältää erillisen salassa pidettävän perustelumuition. Hankintapäätöksessä tuodaan esille vertailuhinta sekä muut ratkaisuun vaikuttaneet asiat. Hankintapäätöksen perusteella tehdään hankintasopimus. (Poliisin materiaalihallinto ja hankinnat -määräys. POL-2018-14824)

4.2 Poliisin hankintaprosessien eri menettelyjen kulut

Yleisellä tasolla poliisin materiaalikeskuksen hankintaprosessit jakautuvat avoimeen menettelyyn, rajoitettuun menettelyyn sekä neuvottelumenettelyyn. (Poliisin materiaalihallinto ja hankinnat -määräys. POL-2018-14824)

4.2.1 Avoin menettely

Poliisin hankintaprosessissa avoimella menettelyllä tarkoitetaan prosessia, joka käynnistyy toimeksiannolla ja jota seuraavat vaiheet hankintaprosessin aloittaminen, tietopyyntö, hankintailmoitus eli tarjouspyyntö, tarjoukset ja joka päättyy hankintapäätökseen ja sitä seuraavaan hankintasopimukseen. Kyseinen menettely on julkinen. (Poliisin materiaalihallinto ja hankinnat -määräys. POL-2018-14824)

4.2.2 Neuvottelumenettely

Poliisin hankintaprosessissa neuvottelumenettelyllä tarkoitetaan prosessia, joka sisältää salassa pidettävää materiaalia. Neuvottelumenettelyssä on enemmän vaiheita kuin avoimessa hankintamenettelyssä ja se perustuu lakiin puolustus- ja turvallisuushankinnoista. Neuvottelumenettelyn vaiheet ovat yhtenevät avoimen menetelmän kanssa hankintailmoitukseen asti. Neuvottelumenettelyssä hankintailoituksella ei tarkoiteta suoraa tarjouspyyntöä, vaan osallistumispyyntöä. Tätä hankintailmoitusta seuraa osallistumishakemus- ja päätös tarjoajista sekä neuvottelukutsuvaiheet.

Neuvottelukutsun jälkeen poliisin materiaalikeskus tekee alustavan tarjouspyynnön, johon prosessiin valitut tarjoajat vastaavat jättämällä alustavat tarjouksensa. Alustavien tarjouksien jälkeen alkaa neuvottelukierros, jota seuraa lopullinen tarjouspyyntö, johon tarjoajat vastaavat lopullisilla tarjouksillaan. Näiden lopullisten tarjousten perusteella poliisin materiaalikeskus tekee hankintapäätöksen ja sitä seuraten hankintasopimuksen ja jälki-ilmoituksen. On myös mahdollista, että neuvottelukierroksia käydään useampia, tällöin neuvottelukierrosten välillä tehdään vielä tarkennettu tarjouspyyntö, johon tarjoajat vastaavat tarkennetulla tarjouksella. Viimeisen neuvottelukierroksen jälkeen seuraa aina lopullinen tarjouspyyntö ja lopulliset tarjoukset. (Poliisin materiaalihallinto ja hankinnat -määräys. POL-2018-14824)

4.2.3 Rajoitettu menettely

Poliisin hankintaprosessissa rajoitetulla menettelyllä tarkoitetaan prosessia, joka sisältää salassa pidettävää materiaalia ja perustuu lakiin puolustus- ja turvallisuushankinnoista. Rajoitetussa menettelyn vaiheet ovat yhtenevät avoimen menetelmän kanssa hankintailmoitukseen asti. Rajoitetussa menettelyssä hankintailmoituksella tarkoitetaan tarjoajien osallistumispyyntöä. Osallistumispyyntöä seuraa tarjoajien osallistumishakemukset ja niiden perusteella tehdään päätös tarjoajista. Valitut tarjoajat vastaavat tarjouspyyntöön. Tässä menettelyssä tarjouspyyntö on aina salassa pidettävä joko suojaustason 4 tai 3 mukaisesti. Saatujen tarjouksien perusteella poliisin materiaalikeskus tekee hankintapäätöksen ja sitä seuraten hankintasopimuksen ja jälki-ilmoituksen. (Poliisin materiaalihallinto ja hankinnat -määräys. POL-2018-14824)

5 KESKEISET KÄSITTEET

5.1 Avotähtäimet

Avotähtäimet, jotka tunnetaan myös nimellä rautatähtäimet tarkoittavat ampuma-aseessa olevia tähtäimiä, jotka koostuvat hahlostähtäimestä ja jyvästä, eli taka- ja etutähtäimestä. Avotähtäimissä ei ole elektroniikkaa eikä linssijä, vaan niiden käyttö perustuu silmän avulla kolmeen pisteeseen kohdistamiseen ja tarkentamiseen. (Grenfors, Ere, Partanen, Jussi, 2012: Metsästysammunnan ABC – opas parempiin riistalaukauksiin. Joensuu, PunaMusta, 49)

Kuva 1. MP5:n kiinteä takatähtäin. Kuvaaja: Kristian Himberg 16.2.2022.

Kuva 2. MP5:n kiinteä etutähtäin. Kuvaaja: Kristian Himberg 16.2.2022.

5.2 Optiset tähtäimet

Optisilla tähtäimillä tarkoitetaan ampuma-aseeseen lisävarusteena kiinnitettäviä linseistä ja okulaarista koostuvia suurentavia kiikaritähtäimiä ja kokonaan elektronisia punapistetähtäimiä. Kiikaritähtäimen suurennoksen sekä tähtäimen ristikon ja maalin näkeminen samanaikaisesti terävänä edesauttaa ja helpottaa merkittävästi tähtäämistä. Kiikaritähtäimen linssi kerää valoa ja siten näyttää kohteen valoisampana kuin paljaalla silmällä katsottuna. Punapistetähtäimessä kiikaritähtäimen ristikon korvaa valopiste, jonka silmä havaitsee helposti. Punapisteillä on tarkoitus ampua molemmat silmät auki, ja ne soveltuvat etenkin liikkuvaan maaliin ampumiseen kohtuullisilta matkoilta. (Grenfors, Ere, Partanen, Jussi, 2012: Metsästysammunnan ABC – opas parempiin riistalaukauksiin. Joensuu, PunaMusta, 50-53)

Kuva 3. Punapistetähtäin. Kuvaja: Kristian Himberg 16.2.2022.

5.3 Tähtäinkuva

Tähtäinkuvalla tarkoitetaan takatähtäimen hahlon ja etutähtäimen jyvän läpi yhtäaikaisesti katsoessa muodostuvaa kokonaisuutta. Etu- ja takatähtäimen muodostaman tähtäinkuvan tarkoituksena on mahdollistaa aseensa suuntaaminen mahdollisimman tarkasti maaliin ja pitää ase oikein suunnattuna laukaisun ajan. Mikäli etu- ja takatähtäimen asema muuttuu toisiinsa nähden, seurauksena syntyy heikko tähtäinkuva, joka aiheuttaa virheen maaliin osumisessa. (Pääesikunnan koulutusosasto 2019: Sotilaan käsikirja 2020, Helsinki, PunaMusta Oy, 75-76)

Kuva 4. Etu- ja takatähtäimen muodostama tähtäinkuva. Kuvassa harmaalla takatähtäimen hahlo ja mustalla etutähtäimen jyvä. Tekijä: Kristian Himberg 18.2.2022.

5.4 Ampuma-asento

Ampuma-asennolla tarkoitetaan asentoa, jonka pääasiallisena tarkoituksena on muodostaa ampuma-aseelle mahdollisimman vakaa ja liikkumaton tuki onnistuneen laukaisutapahtuman varmistamiseksi. Ampuma-asennon tuen on tarkoitus muodostua vartalon luustosta eikä pelkästään lihaksista, sillä väsyessään lihakset aiheuttavat värinää vartalossa ja siten heikentävät tavoiteltua tukea. Ampuma-asennon tulisi säilyä samanlaisena laukaisusta toiseen. Hyvän ampuma-asennon tunnusmerkkinä voidaan pitää sitä, että ampuma-asennossa pystyssä oleva ase liikkuu pystysuorassa maalin yli eikä kampea sivuille. (Pääesikunnan koulutusosasto 2019: Sotilaan käsikirja 2020, Helsinki, PunaMusta Oy, 66)

5.5 Laukaisu

Laukaisulla tarkoitetaan ampuma-aseen liipaisimen puristamisesta aiheutuvaa laukaisukoneiston toimintaa, joka saa ampuma-aseen laukeamaan. Ampuma-aseiden laukaisuissa on merkittävästi eroavaisuuksia, nämä erot konkretisoituvat liipaisinta manipuloitessa eli liipaisun yhteydessä. Ampuma-asemallien välillä on suuriakin eroja liipaisimen jäykkyydessä ja laukaisukoneiston rakenteesta riippuen myös vaadittavan liipaisun pituudessa. Joissakin laukaisukoneistoissa on myös etuvedoksi määritetty ominaisuus, jolla tarkoitetaan sitä, että laukaisukoneisto sallii selkeän etuvedon puristuksen eli laukaisukynnykselle tulon, joka edesauttaa käyttäjää havaitsemaan tarkemman laukaisuhetken ajoituksen. Osassa laukaisukoneistoista taas laukaisu tapahtuu yhdellä tasaisesti jatkuvalla liipaisimen puristuksella, jolloin selkeää laukaisukynnystä ei ole havaittavissa. (Pääesikunnan koulutusosasto 2019: Sotilaan käsikirja 2020, Helsinki, PunaMusta Oy, 77)

Aseen liipaisimen jäykkyyttä eli liipaisun raskautta voidaan mitata kilogrammoina ja newtoneina.

5.6 Tulenvalitsin

Tulenvalitsimella tarkoitetaan ampuma-aseen rungossa olevaa salpaa, jolla vaihdetaan aseenn toiminnallista tilaa varmistetun, kerta-, purske- ja sarjatulen välillä. Varmistusasennoissa oleva tulenvalitsin estää viritetyn aseenn laukaisemisen. (Maavoimien esikunta 2019: Kevytasekäsikirja 2019, Tampere, PunaMusta Oy, 22)

Kuva 5. EVO:n tulenvalitsin. Kuvaaja: Kristian Himberg 16.2.2022.

6 TEKNISET EROAVAISUUDET

6.1 Hallintalaitteet

H&K MP5:n ja C&Z EVO:n hallintalaitteiden sijainneissa ja toiminnoissa kuin myös hallintalaitteiden määrässä on useita loppukäyttäjälle ilmeneviä huomionarvoisia eroavaisuuksia. Eroavaisuuksien tarkoituksenmukaisemmaksi havainnollistamiseksi kuvasimme molemmat konepistoolimallit ja merkitsimme kuviin eri mallien hallintalaitteet, joiden eroavaisuuksia tuomme esille tässä osiossa.

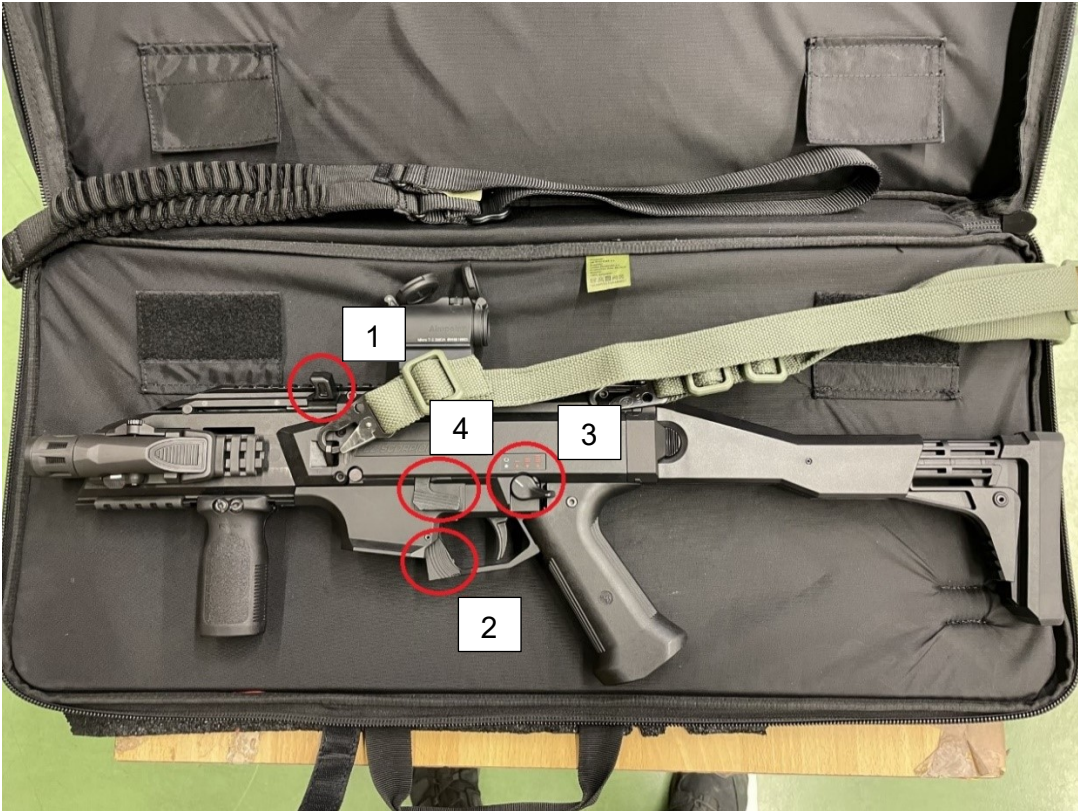
Osa hallintalaitteista liittyy samaan toimintoon, esimerkiksi MP5:n kohdalla lippaanvapautin salpa ja lippaanvapautin nappi vapauttavat molemmat lippaan kiinnityksestään. Havainnollistavissa valokuviissa nämä ovat kuitenkin siitä huolimatta merkitty selkeyden vuoksi omiksi erillisiksi laitteikseen erillisillä tunnistenumeroilla.

Kuva 6: MP5 vasemman puolen hallintalaitteet. Kuvaaja: Kristian Himberg 16.2.2022.

Kuva 7: MP5 oikean puolen hallintalaitteet. Kuvaaja: Kristian Himberg 16.2.2022.

Kuva 8: EVO:n vasemman puolen hallintalaitteet. Kuvaaja: Kristian Himberg 16.2.2022.

Kuva 9: EVO:n oikean puolen hallintalaitteet. Kuvaaja: Kristian Himberg 16.2.2022.

6.2 Virittäminen ja luistin vapautus sekä lukitus

Molempien konepistoolimallien kohdalla laukaisukoneiston virittäminen ja aseensa lataaminen tapahtuu samalla tavalla vetämällä viritystapista taaksepäin ja päästämällä viritystappi palautumaan omalla painollaan eteenpäin. Kuvassa 6 MP5:n viritintappi merkattuna numerolla yksi, kuvassa 8 EVO:n viritintappi merkattuna numerolla yksi. Molempien asemallien viritintapit ovat toiminnallisuudeltaan ja ominaisuuksiltaan samankaltaiset, viritintappien liikematka on kutakuinkin sama ja molemmat viritintapit ovat lukittavissa taka-asentoon kääntämällä ne taka-asennossa ylöspäin. MP5 viritintappi on kooltaan hieman suurempi.

Molemmissa konepistoolimalleissa luistin pystyy siis lukitsemaan taka-asentoon viritintapin avulla. Huomionarvoista on, että EVO:lla ammuttaessa patruunoiden loppuessa, jää EVO:n luisti automaattisesti taka-asentoon. Tämän lisäksi EVO:ssa on erillinen luistin vapautussalpa, jonka avulla taka-asentoon lukittuneen luistin pystyy palauttamaan etuasentoon. EVO:n luistin vapautussalpa merkattuna numerolla neljä kuvassa 8. MP5:n kohdalla patruunoiden loppuessa luisti ei lukitu taakse, vaan se palautuu etuasentoon, MP5:ssä ei myöskään ole erillistä luistin vapautussalpa.

6.3 Toimintaperiaatteet

EVO:n lukko on toimintaperiaatteeltaan massasulkuinen, kun MP5:n lukko on toimintaperiaatteeltaan rullasulkuinen. EVO:lla on massasulkuisen lukon ansiosta hieman MP5:tä nopeampi tulinopeus. Rekyylikäyttäytymisen kannalta huomion arvoista on kuitenkin, että EVO:n lukko on MP5:n lukkoa painavampi, vaikka kokonaispainoltaan EVO on MP5:tä kevyempi. EVO painaa ilman liipasta 2,55kg, kun taas MP5 painaa 3,1kg.

6.4 Lipaanvapautuun ja lipaat

Sekä EVO:n, että MP5:n lipaat kiinnittyvät ja ovat irrottavissa lipaanvapautussalvan avulla. MP5 lipaanvapautussalpa merkattuna numerolla kaksi kuvassa 6 ja EVO:n vastaava merkattuna numerolla kaksi kuvassa 8 ja numerolla viisi kuvassa 9. Kummankin asemallien lipaanvapautussalvat ovat toiminnallisuudeltaan samanlaisia, eli lipaan saa irroitettua aseesta painamalla salpaa eteenpäin ja samaan aikaan vetämällä lipaan pois. EVO:n lipaanvapautussalpa on kooltaan massiivisempi ja se ulottuu liipasinkaareen asti. Molempien asemallien lipaanvapautussalvat ovat "ambidextrous" -mallia eli ovat käytettävissä kummallakin kädellä. MP5:ssä on vielä erillinen lipaanvapautinappi, jolla oikeakätinen ampuja voi irrottaa lipaan aseäden etusormeaa käyttämällä irrottamatta aseäätä kahvalta. Toiminto on suunniteltu vain oikeakätisille ampujille, sillä kyseinen nappi löytyy pelkästään aseän oikealta puolelta. MP5:n lipaanvapautusnappi merkattuna numerolla neljä kuvassa 7. EVO:sta vastaavaa lipaanvapautusnappia ei löydy.

Kuva 10: MP5:n lipas (vasemmalla puolella) ja EVO:n lipas (oikealla puolella). Kuvaaja: Kristian Himberg 16.2.2022.

Kuvassa 10 MP5:n ja EVO:n lippaat. Kummatkin lippaat ovat kapasiteetiltaan 30-patruunan lippaita. MP5:n lipas on peltiä, kun taas EVO:n lipas muovia. Huomionarvoisena seikkana on, että EVO:n lipas on läpinäkyvä, joka mahdollistaa aseenkäyttäjälle lippaassa jäljellä olevien patruunoiden määrän tarkastamisen ammunnan aikana. MP5:n lippaassa ei ole vastaavaa mahdollisuutta tarkastaa jäljellä olevien patruunoiden määrää.

6.5 Liipaisin ja laukaisu

MP5:n ilmoitettu liipaisimen laukaisuvastus on noin 3,6kg, kun EVO:n ilmoitettu laukaisuvastus on noin 4,1kg. Liipaisimen liipaisun matkassa konepistoolimallien välillä ei ole huomattavaa tai toimintaan vaikuttavaa eroavaisuutta. Konepistoolimallien laukaisun eroavaisuus muodostuu siitä, että miten voimakkaasti liipaisinta pitää puristaa, jotta ase laukeaa. EVO:n liipaisin on siis käyttäjälle jämäkemmän tuntuinen kuin MP5:n.

6.6 Kenttäpurku

Konepistoolimallien välillä suurimmat kenttäpurkuun liittyvät eroavaisuudet liittyvät purkuryhmien määrään ja käyttäjähuollon vaativuuteen. MP5:n huolto on sen rakenteen vuoksi hankalampaa, sillä siinä on EVO:a suuremmat purkuryhmät ja sen purkaminen on pitkäkestoisempaa kuin EVO:n. EVO:n kohdalla käyttäjähuolto on tehtävissä laajemmin, sillä muun muassa EVO:n lukko on helpommin irrotettavissa ja puhdistettavissa. MP5:n kohdalla käyttäjähuolto on laajuudeltaan suppeampi.

6.7 Perä

Konepistoolimalleissa on toisistaan huomattavasti eroavat perät, EVO:ssa on teleskooppinen taittoperä, kun taas MP5:ssä on liukuperä. EVO:n perä on taittomallinen, eli sen pystyy taittamaan napia painamalla ase rungon oikealle puolelle, perän taittamalla EVO:n kokonaispituus on 410mm, perän ollessa suorana EVO:n kokonaispituus on 615mm-665mm, EVO:n teleskooppiperässä on siten 50mm säätövara. MP5:n kohdalla liukuperällä tarkoitetaan perää, joka ”liukuu” molemmin puolin MP5:n runkoa mahdollistaen kokonaispituuden 550mm-690mm, joka tarkoittaa 140mm säätövara perässä. EVO on siis kokonaispituudeltaan tarpeen vaatiessa lyhyempi, mutta MP5:ssä on kuitenkin enemmän säätövara perän pituuden suhteen.

6.8 Avotähtäimet

Kummatkin konepistoolimallit toimitetaan avotähtäimillä, EVO:n kohdalla avotähtäimet ovat kiinni aseeseen yläosan varustekiskossa ja ovat siten helposti irrotettavissa. MP5:ssä avotähtäimet ovat kiinteät eivätkä siten ole tarkoitettu irrotettaviksi. Malliltaan molempien taka-avotähtäimet ovat ympyränmuotoisia hahloja. Etuavotähtäimet poikkeavat malliltaan siten, että EVO:ssa on etujuvään lisäksi vain korotetut sivukaistaleet, kun MP5:ssä etujuvää ympäröi ympyränmuotoinen hahlo. Huomion arvoista kuitenkin on, että EVO toimitetaan Aimpointin T2 Micro-punapistetähtäimellä, jonka vakio-mallinen tähtäinjalka on umpinainen eikä siten mahdollista EVO:n mukana toimitettavien vakio-mallisten avotähtäinten käyttöä. MP5:en suhteen vastaava tilanne on erilainen, sillä MP5:tä ei toimiteta minkään tietyn optisen tähtäimen kanssa.

7 TUTKIMUSAINEISTON KERUU

7.1 Haastattelut

Toteutimme haastattelumme yksilöhaastatteluna ja käytössämme oli haastattelupohja. Tämä oli helpoin tapa toteuttaa haastattelut ja saimme kysytyä kaikilta haastateltavilta samat kysymykset, joilla haimme vastauksia tutkimusongelmiimme. Tuoitu haastattelumalli ei kuitenkaan ohjannut keskustelua liikaa, vaan saimme haastateltavilta tietoa, jota emme olisi osanneet muuten kysyä. Kaikilta haastateltavilta kysyttiin siis samat kysymykset, joihin heillä oli mahdollisuus vastata laajasti.

Aineiston keruu tapahtui haastattelemalla kolmea poliisia. Haasteltaviksi poliiseiksi pyysimme henkilöitä, joilla koimme olevan runsaasti tietoa ja kokemusta aiheesta. Olimme yhteydessä muutamaa poliisiammattikorkeakoulun voimankäytön kouluttajaan ja kysyimme, olisivatko he halukkaita osallistumaan haastatteluun.

Valitsimme haastateltavaksi henkilöitä, jotka ovat käyttäneet molempia konepistooleita sekä operatiivisessa käytössä, että kouluttaneet sen käyttöä muille poliiseille ja poliisiopiskelijoille. Kaikilla haastateltavilla on yli 10 vuoden kokemus valvonta- ja hälytyssektorilla työskentelystä ja osalla myös kokemusta erityisryhmissä toimimisesta. Kaikki haastateltavat työskentelevät nykyään voimankäytön kouluttajina poliisiammattikorkeakoululla. Edellä mainittujen perustelujen pohjalta arvioimme saavamme mahdollisen laadukkaan tuloksen haastattelemalla henkilöitä, joilla löytyy lopputekijän osaamisen lisäksi kokemusta konepistoolien kouluttamisesta.

Tutkimuslupaa haettaessa olimme suunnitelleet haastattelupohjan, joka sisälsi kahdeksan kysymystä. Kun pyysimme sähköpostitse haastateltavia poliiseja osallistumaan haastatteluun, laitoimme liitteeksi tutkimuslupahakemuksemme, joka sisälsi haastattelupohjan. Haastattelut suoritimme puhelimitse 3.2.2022, 4.2.2022 ja 8.2.2022. Kaikki haastattelut järjestettiin yksilöhaastatteluna siten, että sekä haastateltava ja haastattelija olivat tilassa, jossa ei ollut muita henkilöitä. Olimme etukäteen ilmoittaneet, että haastatteluun on varattu aikaa noin 20 minuuttia. Pysyimme aikataulussa hyvin kaikkien haastattelujen osalta.

Aloitimme puhelinhaastattelut ennalta sovittuna aikana ja kerroin ensiksi vielä haastattelun tarkoituksen sekä ilmoitin että nauhoitamme haastattelun litterointia varten. Litteroinnin taso on soveltuvin osin, joka osoittautui ainoaksi järkevästi toteutettavaksi litteroinnin tasoksi, kysymysten ja vastausten, sekä aiheesta aiheutuneen keskustelun laajuuden analysoimiseksi. Kerroin jokaiselle haastateltavalle hyväksyttävämme litteroinnin haasteltavalla, ennen kun se liitetään osaksi opinäytetyötä. Näin varmistumme siitä, että litterointi vastaa sisällöltään sitä mitä haastateltava on tarkoittanut.

Haastattelussa kävimme läpi kaikki kysymykset yksi kerrallaan samassa järjestyksessä. Tämä osoittautui oikeaksi tavaksi, vaikka osaan kysymyksistä oli tullut aiempien kysymysten yhteydessä jo vastaus. Tämä helpotti jälkeenpäin tapahtuvaa litterointia huomattavasti. Aiheemme aiheutti selkeästi haastateltavissa pohdintaa sekä syvällistä keskustelua, sillä monet kysymykset olivat mielipidekysymyksiä, jolloin vastaukset vaativat tuekseen perusteluja.

7.2 Aineiston käsittely

Laadullista tutkimusta varten kerätyn aineiston käsittely ja alkutoimenpiteet ovat pitkälti yhteneviä. Eroavaisuuksia saattaa kuitenkin löytyä esimerkiksi litteroinnin tarkkuudessa. Aineiston käsittelyn avulla on tarkoitus valmistautua ja työstää aineisto sellaiseen muotoon, jotta sitä pystytään analysoimaan. Suuren teksti- ja puhemassan käsittely onnistuu paremmin, kun aineisto on kirjoitettu tekstimuotoon, eikä sitä käsitellä vain esimerkiksi ääninauhoina. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006).

Litteroinnilla tarkoitetaan esimerkiksi nauhoitetun puhemuotoisen materiaalin kirjoittamista puhtaaksi. Aineistoin keräämisen jälkeen se kirjoitetaan auki tekstimuotoon, jolloin sitä on helpompi analysoida. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006).

7.3 Ampumatulokset eri aseilla

Kysymyksen tarkoituksena oli selvittää millaisia eroavaisuuksia haastateltavat ovat havainneet ammuttaessa ja käsiteltäessä asetta ja onko niiden osumatarkkuudessa eroa. Jos eroja on, niin mistä ne johtuvat.

Haastateltava 1:

”Minulla on huomattavasti enemmän kokemusta mp5:sta, joten se on minulle tutumpi. Pidän enemmän sen laukaisusta, sekä perän säädettävyydestä. Aseen ergonomian ja tarkkuuden puolesta valitsisin mp5:sen, joskaan ero aseiden käytettävyyden välillä ei ole merkittävän suuri”

Haastateltava 2:

”Ampumiseni on parempaa mp5 konepistoolilla, sillä laukaisutuntuma on sen kanssa parempi. Tämä voi osaltani johtua siitä, että olen käsitellyt ja ampunut mp5 huomattavasti enemmän. Puhdas ase käsittely taas tuntuu molemmilla aseilla yhtä hyvältä, ja en koe siinä olevan merkittävää eroa.”

”Scorpionin purske- ja sarjatulitoiminto on asia johon tulee kiinnittää erityistä huomiota ammuttaessa. Mp5 ei ole tällaista ongelmaa.”

”Scorpionin tulenvalitsin ja muut asetta käsiteltäessä liikuteltavat osat toimivat samalla tavalla kaikissa yksilöissä, en ole huomannut esimerkiksi tuossa tulenvalitsimen käytössä jäykkyyseroja, olipa sitten kyseessä uusi tai vanhempi ase. Mp5 osalta aseet ovat enemmän yksilöllisiä ja sen huomaa esimerkiksi tulenvalitsinta käsiteltäessä.”

Haastateltava 3:

”Ampumatarkkuudesta puhuttaessa mp5 ampuminen ehkä hieman tarkempaa, Kuitenkin lähestulkoon samalla tasolla molemmilla aseilla.”

”Mp5 on aseiden käsittelyn puolesta helpompi. Esimerkiksi vaihtimen ja viritintapin käytön osalta helpompi ja yksinkertaisempi.”

Yhteenveto

Kaikki haastateltavat olivat yksimielisiä siitä, että MP5 voittaa tarkkuuden puolesta. Osumatarkkuutta perusteltiin paremmalla ja tutummalla liipaisulla. Kaksi haastateltavaa kertoi MP5 olevan tutumpi ase, joka puolestaan saattaa vaikuttaa laukaisutuntumaan ja sitä kautta tarkkuuteen. Tarkkuudesta puhuttaessa ero aseiden välillä ei kuitenkaan ole merkittävä.

Aseiden käsittelyyn liittyviä eroavaisuuksia löytyi EVO:n eduksi tasalaatuisista hallintalaitteista, joiden tuntuma on kaikissa samankaltainen. MP5 taas erottui vaihtimen ja viritintapin osalta paremmaksi, perustuen vaihtimien kiertämiselle toimintaan ja viritintapin isompaan kokoon.

7.4 Toimintavarmuus

Kysymyksen tarkoituksena oli selvittää aseiden välillä havaittuja toimintavarmuuseroja, jotka perustuvat operatiivisessa käytössä sekä koulutuksessa havaittuihin kokemuksiin, sekä mistä toimintavarmuuserot johtuvat.

Haastateltava 1:

”En ole kohdannut juurikaan mp5:ssä mekaanisia ongelmia, jotka johtuisivat aseesta. Mp5 lipas on kuitenkin metallisena alttiimpi kolhuille, joka aiheuttaa mahdollisia syöttöhäiriötä verrattuna scorpionin muovinen lipas, joka ei kolhiintuessa taitu.”

“Minulla on kokemusta koulutuskäytössä olevista scorpioneista ja niillä ammutaan vuositasolla paljon. Scorpioni on ammuttaessa mielestäni alttiimpi likaantumiselle, johtuen massasulkuisesta luokasta, ja likaantuminen aiheuttaa toimintahäiriötä. Nämä ongelmat on havaittu koulutuskäytössä. Scorpionin lukko vaatii enemmän öljyä ja puhdistusta, jolloin toimintavarmuus paranee.”

“Normaaliin työkäyttöön molemmat konepistoolit ajavat asiansa, kunhan niistä on pidetty asianmukaisesti huolta.”

Haastateltava 2:

“Mp5 on selkeästi toimintavarmuudeltaan eri luokassa. Minulla luotto scorpioniin ei ole samalla tasolla kuin mp5. Scorpioni on perus koulutuskäytössä huomattavasti herkempi tekemään häiriötä, tämä voi toki johtua osaltaan esimerkiksi koulutuskäytössä käytettävästä harjoituspatruunasta.”

“Kokemuksieni mukaan molemmista konepistooleista rikkoutuu silloin tällöin osia, mutta mp5 kohdalla ne ovat yksittäisiä tapauksia, ja niille on löytynyt usein syy, esimerkiksi ulkoinen luja isku aseeseen, joka on aiheuttanut rikkoutumisen. Scorpionin osalta taas osia on enemmän hajonnut ihan normaalikäytössä, jolloin ei olla pystytty yksilöimään mikä osan hajoamisen on aiheuttanut.”

“Minulla on ollut käytössä scorpioni, joka teki häiriötä kohtuullisen usein. Mp5 en ole saanut samalla harjoitusmäärällä häiriötä aikaiseksi yhtä paljoa.”

“Aseperäiset häiriöt voimankäyttötilanteessa toki ovat erittäin merkityksellisiä. Minulla ei kuitenkaan ole kokemusta aseperäisistä häiriöistä virkapatruunalla kummallakaan aseella.”

Haastateltava 3:

“En ole huomannut poliisina työskennellessä ja harjoitellessa eroavaisuuksia näiden kahden aseiden välillä. Aseiden toimivuuteen ei myöskään kohdallani ole vaikuttanut käytettävä patruuna.”

“Poliisiammattikorkeakoulussa koulutuskäytössä olevilla scorpioneilla ammutaan paljon, ja näillä aseilla ilmenee enemmän toimintahäiriötä, johtuen suuresta laukaisumäärästä. Poliisilaitoksella käytössä olevilla aseilla tietysti ammutaan myös harjoitellessa, mutta laukaisumäärien ero on suuri verrattuna koulutuskäytössä oleviin koulun aseisiin.”

“Mp5 metallisen lipkaan huulet ovat herkempiä vääntymisille ja kolhuille, esimerkiksi tippuessaan maahan, joka voi aiheuttaa syöttöhäiriötä.”

Yhteenveto

Haastateltavat olivat suurimmalta osin sitä mieltä, että MP5 on heidän käyttökokemukseltaan mekaanisesti toimintavarmempi. Kaikilla haastateltavilla oli kuitenkin poliisiammattikorkeakoulussa voimankäytönkouluttajina negatiivisia kokemuksia koulutuskäytössä olevien scorpionien toimintavarmuudesta, johon osittain varmasti vaikuttaa suuret laukaisumäärät, joita aseilla vuositasolla ammutaan.

Kaksi haastateltavista mainitsi, ettei heillä kuitenkaan ole kokemuksia toimintahäiriöstä virkapatrulla kummallakaan aseella. Haastateltavat kertoivat myös MP5 metallisten lippaiden olevan alttiita vääntymiselle, ja siten aiheuttavan mahdollisia häiriöitä. EVO:n lippaissa ei ole samanlaista ongelmaa, sillä lippaat on tehty muovista.

7.5 Käyttäjahuolto

Tarkoituksena oli selvittää, minkälaiset erot aseiden välillä on huoltopurkaessa asetta käyttäjahuollon yhteydessä, ja kuinka nämä erot näkyvät huollettaessa, sekä koulutettaessa aseiden huoltamista.

Haastateltava 1:

”Scorpionin huolto on hieman yksinkertaisempaa, mutta aseiden huoltaminen ammunnan jälkeen vie suurin piirtein saman ajan. Skorppari on käytännöllisempi huoltaa, joskin MP5:sen huolto on myös helppo omaksua, vaikka se onkin hieman vaativampi. Skorppari likaantuu ammuttaessa enemmän, joten uskon sen vaativan enemmän puhdistamista kuin mp5:sen. Työkäytössä aseet puhdistetaan aina käytön jälkeen, joten tämä ei varmasti aiheuta ongelmia Skorpparinkaan kohdalla.”

Haastateltava 2:

”Scorpionin huolto peruskäyttäjälle on tehty erittäin helpoksi. Kouluttamisen näkökulmasta aseiden purkaminen, huoltaminen, puhdistaminen ja kasaaminen takaisin toimintakuntoiseksi on yksinkertaista, ja sen pystyy kouluttamaan hetkessä ensikertalaisellekin.”

”Mp5 taas on huoltamisen, puhdistamisen, purkamisen ja toimintakuntoiseksi kasaamisen puolesta monimutkaisempi ja vaatii enemmän perehtymistä. Näiden asioiden kouluttaminen vaatii myös luonnollisesti enemmän aikaa.”

Haastateltava 3:

”Jos ajatellaan käyttäjän tekemää huoltoa, niin scorpionissa aseiden purkamisen, kasaamisen ja käyttäjätason huolto on yksinkertaisempi tehdä ja täten myös kouluttaa.”

Yhteenveto

Kaikki vastaajat olivat yhtä mieltä siitä, että peruskäyttäjän tekemää huoltoa varten aseiden purkamisen ja kasaamisen on yksinkertaisempaa EVO:lla kuin MP5:llä. Sama pätee myös purkamisen ja huoltamisen kouluttamiseen.

7.6 Käytön opettelu

Tarkoituksena oli selvittää, onko aseiden omaksumisessa eroja ja ovatko haastateltavat huomanneet eroa kouluttaessaan aseenkäsittely/ampumataidoiltaan eri tasoisia henkilöitä.

Haastateltava 1:

”Ei ole isoa eroa. Molemmat aseet ovat helppoja ampua ja niillä oppi ampumaan tarkasti. MP5:sen rekyyli on pienempi, joskaan se ei ole iso myöskään Skorpparissa. MP5:sen ergonomia on muokattavissa helpommin esim. pienemmälle ampujalle.”

”MP5 viritintappi ja sen lukitus on parempi, skorpparissa se lipeää helposti lukitushahlostasta ja saattaa aiheuttaa käyttäjille ongelmia, mikäli lukko vapautuu vahingossa eteen esimerkiksi patruunapesää tarkistettaessa. Se on sellainen asia, josta joutuu erikseen koulutuksessa mainitsemaan.”

”Isoin ero aseiden välillä on vaihtimen käytössä ja siihen liittyvissä riskeissä. Skorpparissa purske- ja sarjatuli -toiminnot aiheuttavat haasteita. Käyttäjän on tiedostettava vaihtimen asento skorpparissa, MP5:ssä tätä ongelmaa ei ole, koska niistä on poistettu purske- ja sarjatulitoiminnot.”

”Skorppari on hallintalaitteiltaan nykyaikaisempi esim. lukon vapautinsalpa. Virkakäyttöön ei aseissa ole hirveästi eroavaisuuksia, muuten kuin vaihtimen osalta.”

Haastateltava 2:

”En koe, että aseissa on tässä mielessä muuta eroa kuin vaihdin. Scorpionin purske- ja sarjatulitoiminto on asia johon tulee kiinnittää erityistä huomiota ammuttaessa. MP5 ei ole tällaista ongelmaa.”

Mielestäni jokainen pystytään kouluttamaan ampumaan 10-15 minuutissa molemmilla aseilla lähestulkoon yhtä hyvin/huonosti.”

”Käsittelyssä eroja tulee esimerkiksi häiriönpoistossa, sillä scorpionin tehdessä häiriön, jolloin iskuvasara on edessä laukeamattoman patruunan takia, on häiriönpoisto erilainen kuin vinosyötön kanssa. Mp5 häiriönpoistot eivät vaadi erilaisia toimintamalleja. Tässä mielessä mp5 on yksinkertaisempi koulutusmielessä.”

Haastateltava 3:

”Ei ole juurikaan eroa kuinka nopeasti jomman kumaan aseeseen pystyy omaksumaan. Pidän molempia perustason omaksumisen kannalta melko samantasoisina.”

Yhteenveto

Haastateltavat mainitsivat, kuinka perustaso pystytään kouluttamaan kummallakin aseella suhteellisen nopeasti, ja miten tässä ei ole juurikaan eroa aseiden välillä.

EVO:n osalta tuotiin esille purske- ja sarjatuliominaisuus, johon tulee käyttäjän kiinnittää huomiota. Tätä ominaisuutta ei MP5:stä löydy. EVO:n häiriönpoistoon on koulutettava kahdella eri tavalla, joihin tuen aseiden mekaanisista ominaisuuksista, kun taas MP5 häiriönpoisto tapahtuu aina samalla tavalla. EVO:ssa on kuitenkin nykyaikaisemmat hallintalaitteet mm. luistinvapautinsalpa, joka MP5 puuttuu.

7.7 Muokattavuus

Tarkoituksena oli selvittää, minkälaisia säätömahdollisuuksia aseista löytyy, jotta ne olisivat erikoisille käyttäjille säädettävissä.

Haastateltava 1:

” Mp5:sen teleskooppiperän säätömahdollisuudet mahdollistavat perän muokkaamista hyvin eri kokoisille ampujille. Perän säätömahdollisuudet korostuvat eri varustusta käytettäessä. Scorpionin perä säätty huomattavasti vähemmän vrt. mp5.”

Haastateltava 2:

”Onhan Mp5 muokattavasti selkeästi paremmin eri kokoiselle käyttäjälle, mikäli siinä on käytettävissä mp5 oma teleperä. Scorpionin perä on huomattavasti muokattavissa, sillä teleperän vetopituuden säätö on liian pieni. Se ei ole yhtä helposti muokattavissa käyttäjälle.”

Haastateltava 3:

”Molempiin aseisiin on saatavissa teleskooppiperää, eli kyse on vaan aseiden lisäosien vaihtamisesta. Perä on ainut tapa, jolla vetopituutta pystytään muokkaamaan, joten tältä osin aseilla ei ole juuri eroa. Scorpionissa tulee kylläkin vakiona taitto-perä.”

Yhteenveto

Haastateltavien vastauksissa oli tässä kysymyksessä hieman ristiriitaa. Aseisiin pystytään ilmeisimmin kiinnittämään erilaisia periä, jolloin osalla haastateltavista oli erilaisia kokemuksia aiheesta. EVO:n vakio teleperä sai kuitenkin moitteita, sillä siinä on huomattavasti vähemmän vetopituuden säätöä, jolloin se ei ole muokattavissa erikokoisille ampujille yhtä hyvin kuin MP5. MP5 vakio teleperään taas oltiin tyytyväisiä, sillä siitä löytyy tarpeeksi säätövaraa erikokoiselle ampujalle.

7.8 Lisälaitteet

Kysymyksen tarkoituksena oli selvittää minkälaisia eroja aseiden lisälaitteisiin ja niiden kiinnitysmahdollisuuksiin liittyy.

Haastateltava 1:

”Molempiin aseisiin saa kaikki tarvittavat lisävarusteet kiinni. Scorpparissa kiinnityspaikat on valmiina, kun taas mp5 vaatii toisen kädensijan, jolloin siihen tulee lisää kiinnitysmahdollisuuksia, esimerkiksi asevalolle. Uskoisin, että tässä suhteessa Skorppari on kustannuksiltaan tehokkaampi. Kun aseissa on sama optiikka ja asevalo, ei niiden käytettävyydessä ole juurikaan eroa.”

Haastateltava 2:

”Molemmissa aseissa on yhtä hyvät mahdollisuudet liittää tarvittavia lisävarusteita, niissä ei ole mielestäni juuri eroa. Scorpion on siinä mielessä helpompi, että siinä on jo valmiiksi mahdollisuus kiinnittää lisävarusteita etukädensijan ympärille, kun taas mp5 varten tarvitsee vaihtaa erikseen etukädensija, jotta siihen saadaan kiinnitettyä lisävarusteita. Näissä ei siis käytännössä ole eroja.”

Haastateltava 3:

”En ole huomannut eroja, molempiin on saatavilla picatinnykiskoa etukädensijaan ja samantasoiset kiinnitysmahdollisuudet eri lisävarusteille.”

Yhteenveto

Kaikki haastateltavat olivat samaa mieltä siitä, että molemmista aseista löytyy kiskot ja aseisiin on siten kiinnitettävissä samanlaiset lisävarusteet. Tältä osin ei ole juurikaan eroa. Haastateltavat mainitsivat kuitenkin, että MP5 etukädensija täytyy erikseen vaihtaa kiskolliseen versioon lisävarusteiden kiinnittämistä varten, kun taas EVO:ssa tulee kiskollinen etukädensija valmiina.

7.9 MP5 vai EVO

Kysymyksen tarkoituksena oli selvittää haastateltavan mielipide konepistoolivaihdoksesta ja kumpi ase on mieluisampi heille kokonaisuus huomioon ottaen.

Haastateltava 1:

”Mielipidekysymys. Itse valitsisin mp5, koska pidän sitä tietyllä tavalla luotettavampana ja stressitilanteeseen soveltuvampana, sillä koen sen hallintalaitteiden olevan helpompia käyttää. Perän säädön mahdollisuus on tärkeä.”

”Scorpparin sarjatuli- ja pursketuli mahdollisuus aiheuttaa koulutuksellisesti enemmän haasteita, mp5:ssa tätä ominaisuutta ei ole. Mp5 on stressinkestävämpi, kun puhutaan voimankäyttötilanteesta, vaihdin ei vahingossa voi mennä purskeelle tai sarjatulelle.”

”Minulla on sellainen tuntuma, että vuosien saatossa mp5:seen ei ole tarvinnut vaihtaa juurikaan osia. Mielestäni mp5 on laadultaan parempi.

Olen nähnyt vaihdettavan scorpioneihin useita eri osia, eikä tämä ole herättänyt luottamusta aseiden laadusta.”

”Scorppari on toki kehityksessä mennyt eteenpäin, sillä sen käteisyys on vaihdettavissa ampujan mukaan ja varusteiden kiinnitysmahdollisuudet ovat lähtökohtaisesti nykyaikaisemmat. Scorpparin viritintapin pieni koko on mennyt mielestäni kehityksessä huonompaan suuntaan. Isoille käsille tai hanskoilla ammuttaessa viritintappi saisi olla isompi.”

"Molemmissa aseissa on puolensa, joku saattaa pitää scorpparia parempana esimerkiksi keveytensä takia, sillä mp5 on valmistettu eri materiaalista ja painaa hieman enemmän. Itse en ole kokenut aseiden painoeroa ongelmana."

Haastateltava 2:

"Helppo kysymys, kokonaisuutena kallistuu mp5 puolelle. Perusteluina toimintavarmuus ja ase on kaikkia käyttäjiä ajatellen stressinkestävämpi. Se on kertatuli konepistooli, ja sen kanssa ei ole erehtymisen vaaraa, toisinkuin scorpionissa."

"Scorpioni on kyllä yksinkertainen rakenteeltaan kouluttaa, mutta se ei paina vaakakupissa niin paljon että vaaka kääntyisi sen puolelle. Vaikkakin tämä yksinkertaisuus on selkeä etu scorpparille."

"Scorpioni on kokonsa ja painonsa puolesta pienempi ja kevyempi, jolloin sillä on etu tietynlaisissa työtehtävissä. Se on täten myös pidemmän päälle kevyempi ja miellyttävämpi kantaa mukana."

Haastateltava 3:

"Tämä riippuu hieman tehtävästä ja käyttötarkoituksesta. Scorpioni on hieman kevyempi ja menee pienempään tilaan, joten sen kanssa on helpompi liikkua. Mp5 on taas minun poliisiurani aikana kertyneillä kokemuksilla pikkuisen toimintavarmempi, sekä aavistuksen tarkempi. Mitään merkittävää eroa ei kuitenkaan näiden kahden konepistoolin välillä mielestäni kuitenkaan ole."

Yhteenveto

Kaikki haastateltavat kallistuivat valitsemaan MP5:n, osa jopa hyvinkin selkeästi. Perusteluista esille nousi stressinkestävyys voimankäyttötilanteita varten sekä toimintavarmuus. Haastateltavista kaksi kertoi EVO:n tulenvalitsimen olevan yksi merkittävä syy MP5 eduksi.

Yksi haastateltava kertoi, että molemmissa aseissa on hyvät ja huonot puolensa. EVO on mennyt kehityksessä eteenpäin mm. luistinvapautinsalvan ja molemminkätiseksi vaihdettavan viritintapin osalta, mutta viritintapin koko on jäänyt valitettavan pieneksi vaikeuttaen sen käyttöä. MP5 on kuitenkin kokonaisuutena toimintavarma ja laadukas paketti, jonka puolesta puhuu sen pitkä käyttöikä.

Kaksi haastateltavaa mainitsi valintaan vaikuttavan myös suoritettava tehtävä ja käyttötarkoitus. EVO:n hyödyiksi kaikki myös mainitsivat aseiden keveyden, sekä pieneen tilaan mahtumisen taitto-perän ansiosta.

7.10 Haastateltavien vapaa sana

Kysymyksen tarkoitus oli varmistua siitä, että mikäli haastateltavilla on lisättävää jostakin näkökulmasta, jota ei ole vielä käsitelty, tai heillä on omaa pohdintaa aiheesta, voidaan sen lisätä tähän osioon.

Haastateltava 1:

”Mielestäni ei kannattaisi toimivia mp5 lähteä vaihtamaan, sillä ne ovat osoittautuneet kestäviksi ja toimiviksi aseiksi. Virkakäytössä työvälineisiin täytyy pystyä luottamaan. Mp5:sen laadun puolesta puhuu pitkä käyttöikä. Itse olen hieman vanhan koulukunnan miehiä, ja aina se mp5 on vaan tuntunut paremmalta omaan käteen.”

” Pitkällä aikavälillä kalliimpi Mp5 saattaa tulla lopulta halvemmaksi. Henkilöstön kouluttaminen uuteen asemalliin (CZ Scorpion) ei ole poliisiyksilöille ilmaista, mikä puoltaa ole-massa olevia Mp5:sia.”

”Scorpionin päällä oleva Trijicon MRO tähtäin ei välttämättä ole omalle silmälle kohdistettu, jolloin osumapisteessä saattaa olla eroavaisuuksia eri käyttäjien kesken. Tämä johtuu siitä, ettei optiikka ole täysin parallaksivapaa. Onneksi uudet aseet tulevat paremmilla ja virkakäyttöön soveltuvammilla tähtäimillä.”

Haastateltava 2:

”Scorpionin kanssa tuleva Trijicon MRO punapistetähtäin ei ole parallaksivapaa, jolloin ampujan pään asento vaikuttaa osumapisteeseen pidemmältä matkalta. Tällä ei ole kuitenkaan merkitystä operatiivisen käytön kannalta, sillä konepistooli ei muutenkaan ole toimiva ratkaisu semmoisille matkoille, jossa parallaksivirheellä alkaisi olemaan osuman kannalta merkittävää eroa.”

Haastateltava 3:

”Minulla on ollut käytössäni optiikkana molempien konepistoolien kanssa aimpoint micro t2, joka on kohtalaisen parallaksivapaa. Trijicon MRO osalta on huomattu, että etäisyyksien kasvaessa, ilmenee parallaksivirhettä. Tämä ongelma on kuitenkin niin mitätön, että ei juurikaan vaikuta käytännön tasolla.”

Yhteenveto

Jokainen haastateltava mainitsi EVO:n paketin mukana tulevan Trijicon MRO punapistetähtäimen, joka saattaa aiheuttaa ammuttaessa muutoksia osumapisteessä. Optiikka on kuitenkin aseeseen vaihdettavissa, ja ongelma on kuitenkin niin pieni, ettei sillä ole aseiden käyttötarkoituksen kannalta juuri merkitystä.

8 JOHTOPÄÄTÖKSET

8.1 Yhteenveto

Teimme yhteenvedon jokaisen haastattelukysymyksen kohdalla kappaleessa 7. Näiden yhteenve-tojen päätelmänä voidaan todeta, että kummassakin aseessa on omat heikkoutensa sekä vahvu-u-tensa. Koemme kuitenkin, että H&K MP5 on toimintavarmempi ja se tarjoaa loppukäyttäjän näkö-kulmasta paremmat ominaisuudet huomioiden eritasoiset yksilöt.

Haastatellut henkilöt olivat hyvin ammattitaitoisia ja osasivat perustella hyvin omat näkemyksensä. Suurimpana yksittäisenä asiana haastatteluista nousi esille EVO:n purske- ja sarjatulitoiminto. EVO:n tulenvalitsin on kytkettävissä purske- ja sarjatulle kertatulen lisäksi. Tämä eroavaisuus on merkittävä siinä mielessä, että EVO:lla on mahdollisuus asettaa tulenvalitsin väärään asentoon. Tästä syystä poliisilla käytössä oleva MP5 on EVO:on verrattuna stressin kestävämpi.

EVO:n modernisuuden puolesta puhuu kummankin kätisille käyttäjille suunnitellut hallintalaitteet sekä kevyempi rakenne ja valmistusmateriaali, jonka takia se on helpompi käsitellä pidempiäkin aikoja. Aseen kompaktius taitto- ja ansiosta ja keveys saivat kehuja ajatellen tietynlaisia tehtäviä. Esimerkiksi ajoneuvossa toimiessa tai pitkillä siirtymillä keveydestä ja pienestä koosta on hyötyä.

Kahden haastateltavan mukaan MP5 on huomattavasti monipuolisempi perän vetopituuden sää-dettävyyden osalta ja tämä tarjoaa enemmän muokattavuutta erikokoisten käyttäjien osalta. Tästä syystä yksi haastateltava kertoi, että hänellä on ollut laitoksella käytössään EVO, josta löytyi hyvät vetopituuden säätömahdollisuudet. Tämä vetopituuden säätö ei kuitenkaan perusmallisessa EVO:ssa ole kuin muutamia senttejä ja siitä syystä MP5 on useampien haastateltavien kokemusten perusteella paremmin muokattavissa.

Haastattelujen perusteella toimintavarmuus EVO:ssa on heikompi ja niissä on ilmennyt huomatta-vasti enemmän toimintahäiriöitä, vaikkakin haastateltavien negatiiviset kokemukset perustuivat suurimmilta osin koulutuskäytössä olleisiin aseisiin. Kaikki haastattelijat valitsisivat ennemmin käyt-töönsä aikaisemmin käytössä olleen MP5 EVO:n sijasta. Ero aseiden välillä oli selkeä, mutta ei kui-tenkaan niin merkityksellinen virkakäyttöön vaadittavien ominaisuuksien näkökulmasta.

8.2 Pohdinta

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli laadullisen tutkimuksen avulla vertailla poliisin kahta eri ko-nepistoolia, H&K MP5:tä ja CZ EVO:a. Tavoitteenamme oli selvittää ja tutkia opinnäytetyössämme käytössä olevien konepistoolimallien teknisiä ominaisuuksia, sekä niihin liittyviä hyviä ja huonoja

puolia sekä eroavaisuuksia. Tutkimuksemme päätavoitteena on selvittää ja tuoda esille konepistoolimallin vaihdon vaikutusta loppukäyttäjän näkökulmasta.

Ennako-oletuksemme oli, että konepistoolien välille oli syntynyt jonkinlaista vastakkainasettelua ja että, EVO ei välttämättä painisi samassa sarjassa Saksalaisvalmisteisen H&K MP5 kanssa. Ennen työn aloittamista olettamuksemme perustui hyvin pitkälti kuulopuheisiin ja perustelemattomiin mielipiteisiin, emmekä olleet vielä pureutunut asiaan sen syvällisemmin. Koimme kuitenkin aiheen olevan sen verran kiistanalainen, että uskoimme saavamme aikaan mielenkiintoisen vertailun.

Mp5:llä ammuttaessa tulenvalitsimen pystyy vaihtamaan kertatullelle ja painamaan sen ”pohjaan” saakka, jolloin varmistutaan siitä, että ase on ampumavalmis. Tämä tulenvalitsimen manipulointi ei juuri vaadi Mp5:sen osalta hienomotoriikkaa, sillä tulenvalitsin pysähtyy kertatuliasentoon ja on silloin ääriasennossa. Tämä on tärkeä ominaisuus, kun asiaa pohditaan loppukäyttäjän näkökulmasta stressitilanteessa. EVO:n purske- ja sarjatulitoiminto taas on aseiden ominaisuus, joka asettaa aseiden koulutukselle ja käytölle suurempaa huomiota. Tulenvalitsimen käyttö on EVO:n osalta suurin yksittäinen ero näiden kahden konepistoolin välillä. EVO:n tulenvalitsinta käännettäessä kertatullelle, tulee samalla varmistua siitä, että tulenvalitsin ei mene pykälää pidemmälle esimerkiksi pursketullelle. Tähän vaihtimen käyttöön kiinnitetäänkin paljon koulutuksellista huomiota.

Molemmat aseet ovat varusteltavissa monenlaisilla lisävarusteilla ja se, kuinka niihin vaihdetaan esimerkiksi etukahvoja, etukädensijoja, teleperiä tai optiikkaa on ilmeisesti hyvin poliisilaitoskohtaista. Haastattelujen aikana tarkoituksenamme ei ollut muodostaa selkeää kuvaa siitä, miten milläkin poliisilaitoksella asian suhteen toimitaan. Eri haastateltavilla oli erilaisia kokemuksia aseiden varusteluista. Haastateluista on pääteltävissä, että haastateltavilla oli kertynyt enemmän kokemusta MP5 konepistoolista, joista tämä peränsäätömahdollisuus löytyi ja vähemmän kokemusta EVO:n säädettävistä peristä. Onkin tärkeä tuoda esille, että vaikka MP5 sai paljon kehuja vetopi-tuuden muokattavuudesta, johtuu tämä puhtaasti aseiden teleperästä, joka ei kaikkialla kyseisestä aseesta löydy. Sama lisävarusteisiin liittyvä seikka koskee myös aseiden päällä olevaa optiikkaa. Erilaisia optiikkaa on saatavilla useampia erilaisia, eikä niistä pysty vetämään asekohtaisia johtopäätöksiä.

EVO sai paljon palautetta toimintavarmuudestaan haastatteluiden aikana. On tärkeä painottaa sitä, että haastateltavien kokemus EVO:n toimintahäiriöstä koostuu suurimmalta osin samoista koulutuskäytössä olevista aseyksilöistä, joiden laukaisumäärät ovat erittäin suuria esimerkiksi poliisilaitoksella käytössä oleviin aseisiin verrattuna. Poliisiammattikorkeakoululla ei myöskään ole koskaan koulutettu konepistoolikurssia, jossa aseena olisi MP5. Tästä syystä haastateltavilla ei ole samalla tavalla poliisiammattikorkeakoulun koulutuskäytössä olevista MP5:sta kokemusta ja näin suurten laukaisumäärien omaavien aseiden kesken tehtävä vertailu on vaikeaa. Poliisilaitoksiltakin löytyy

varmasti MP5 aseyksilöitä, joilla on huomattava laukaisumäärä takana. Puhtaasti poliisiammattikorkeakoulun koulutuskäytössä olevat aseet ovat kuitenkin suuremman mekaanisen kulumisen alla, johtuen suurista toistomääristä mitä aseiden käsittelyä harjoitellessa tehdään.

Opinnäytetyöprosessi oli meille hyvin mielenkiintoinen ja opettava. Opimme tutkimuksen aikana yllättävän paljon itsellemme toimivista toimintatavoista. Työmme aihetta ohjasi oma kiinnostuksemme aiheen parissa toimimiseen. Tämän vuoksi valitsimme tämän aiheen ja lähdimme tutki-
maan sitä tarkemmin. Aloimme kasaamaan sisältöä teoreettisella osuudella. Aihe kokonaisuudessaan on hyvin monipuolinen ja siinä täytyy huomioida yksilöiden väliset eroavaisuudet ja mieltymykset, sekä näihin vaikuttavat tekijät. Halusimme syventää ja oppia koulussa, töissä ja harrastuksissa oppimaamme tietoa ajankohtaisella haastattelumateriaalilla. Päällimmäisenä tavoitteenamme oli tässä opinnäytetyöprosessissa kehittää omaa ammatillista osaamistamme ja tietämystämme, sekä oppia etsimään ja kokoamaan tutkimuksellista tietoa luotettavasti.

8.3 Tutkimuksen luotettavuus

Laadullisessa tutkimuksessa kriteereitä ovat luotettavuuden näkökulman arvioinnista uskottavuus, siirrettävyys, riippuvuus ja vahvistettavuus. Tutkimuksen eettisyyteen liittyy tutkimuksessa läpikäydyt tutkimuseettiset määräykset. Eettisyys onkin periaatteellinen tutkimusta ohjaava lähtökohta. Raportoinnin näkökulmasta tärkeintä on luotettavuus. Sitä voidaan arvioida asettamalla kysymykset: mitä tutkit ja miksi? Miten aineisto on kerätty ja analysoitu? Subjektiiivinen arviointi voi aiheuttaa vinoumia työhön. Luotettavuutta voidaan myös lisätä valitsemalla riittävän täsmällinen tutkimusongelma ja tutkimuskysymykset. Teoreettinen viitekehys näihin liitettynä nostaa työn luotettavuutta. (Kangasniemi ym. 2013, 295-299; Sarajärvi & Tuomi 2017.)

Alkuun teimme tarkan tutkimussuunnitelman/tutkimuslupahakemuksen, jonka pohjalta saimme tutkimusluvan. Työssämme tutkimusongelman asettamisen jälkeen perehdyimme laadullisen tutkimuksen ominaisuuksiin sekä paneuduimme teoreettiseen osaamme. Aiheen rajasimme näihin kahden konepistooliin ja niihin liittyvään vaihdokseen. Aiheen rajaus on melko tarkka, ja sopivassa suhteessa tämän kaltaiseen opinnäytetyöhön. Pyrimme työssämme noudattamaan menetelmäämme tarkasti, vaikka jouduimme monesti kertaamaan siihen liittyviä osia. Teoria aineiston hankinnassa pyrimme luotettavan tiedon käyttämiseen sekä lähdekriittisyyteen. Lähteinämme olemme käyttäneet kirja- sekä nettilähteitä. Pääosin lähteemme ovat melko tuoreita, mutta myös muutama huomattavasti vanhempi lähde löytyy. Kuitenkin lähdeluettelomme on monipuolinen ja lähteet luotettavia. Olemme myös perustelleet, miksi valitsimme juuri tämän aiheen. Koko opinnäytetyöprosessimme on myös avattu tarkasti. Olemme pyrkineet läpinäkyvyyteen sekä minimoimaan oman subjektiiivisen ajattelun tulosten esittämisessä. Lähteiden käytössä ja merkinnässä olemme olleet mahdollisimman huolellisia. Eettisyyden näkökulmasta olemme pyrkineet välttämään plagiointia.

Puutteellinen tulosten raportointi voisi myös vähentää työmme eettisyyttä, joten olemme kiinnittäneet siihen huomiota.

Haastateltaville annoimme selkeät ohjeet siitä, mitä tutkimme ja miksi sekä miten aineisto tullaan käsittelemään ja hävittämään. Haastattelut nauhoitettiin aluksi koulusta lainatulle sanelimelle. Haastattelut kuunneltiin henkilökohtaisella tietokoneella, litteroitiin soveltuvien osien ja sen jälkeen tiedostot poistettiin koneelta. Haastateltaviin oltiin yhteydessä koulun sähköpostin kautta sekä puhelimitse. Litteroitu haastattelu hyväksyttiin vielä haastateltavilla, jotta voitiin välttyä subjektiivisuudelta. Haastateltavien henkilöllisyyden tietää meidän lisäksi vain haastateltavat itse. Haastattelussa pyrimme minimoimaan kaikenlaisen johdattelun ja kysymykset esitettiin samanlaisina sekä samassa järjestyksessä kaikille. Koko haastattelun ajan luotettavuus ja eettisyys on siis otettu huomioon monesta eri näkökulmasta.

9 ITSEARVIO

Loppujen lopuksi olemme työhömmme tyytyväisiä. Aikataulumme työn etenemisen suhteen pysyi melko hyvin suunnitelmassa. Olemme tyytyväisiä käyttämiimme lähteisiin, vaikka tietenkin teoria osuus olisi voinut olla lähteiden osalta vielä uudempi ja monipuolisempi. Pystymme työssämme hyvin kuvien avulla havainnollistamaan asioita ja koemme, että ne tuovat työhömmme paljon lisäarvoa. Lisäarvoa tuo myös haastattelu itsessään, jonka tekemiseen ja analysoimiseen käytimme kiitettävästi aikaa. Haastetta osakseen toi haastattelujen aukikirjoittaminen, sillä halusimme tuoda tiedon esiin luotettavasti, mutta täysin sanasta sanaan litterointi olisi tuonut liian suuren määrän tekstiä ja sanoma olisi saattanut vääristyä. Saimme haastateltavien kanssa aikaan mielenkiintoisia keskusteluja sekä koimme, että haastateltavat oli valittu erinomaisista lähtökohdista. Ajoittain tekstin tuottaminen tuotti pieniä haasteita, mutta lause kerrallaan työmme eteni.

Työmme olisi voinut olla laajuudeltaan vielä kattavampi, mutta omat vahvuutemme ja heikkouksemme huomioiden pystyimme rakentamaan kattavan ja eheän kokonaisuuden. Saimme työn kautta kehitettyä myös omaa osaamistamme sekä opimme etsimään ja kokoamaan tutkimuksellista tietoa.

LÄHTEET

CZ Scorpion Evo 3 A 1 valmistajan käyttöohje. Elektroninen aineisto. Viitattu 1.11.2021.

<https://www.czub.cz/file/2483>

CZ Scorpion Evo 3 A 1 valmistajan tekniset tiedot. Elektroninen aineisto. Viitattu 13.3.2022.

<https://www.czub.cz/en/firearms-and-products-product/cz-scorpion-evo-3-a1>

Grenfors, Ere, Partanen, Jussi, 2012: Metsästysammunnan ABC – opas parempiin riistalaukauksiin.

Joensuu, PunaMusta

Hankintalaki (30.3.2007/348)

Heckler & Koch MP5 valmistajan käyttöohje. Elektroninen aineisto. Viitattu 1.11.2021. http://pdf.text-files.com/manuals/FIREARMS/hk_mp5.pdf

Heckler & Koch MP5 valmistajan tekniset tiedot. Elektroninen aineisto. Viitattu 1.11.2021.

<https://www.heckler-koch.com/en/products/military/submachine-guns/mp5/mp5/overview.html>

Hirsjärvi, Sirkka & Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2005: Tutki ja kirjoita. 11. painos. Helsinki, Tammi.

Jussila, Jorma 1997: Käsiase ammattikäytössä. Tampere, Apali Oy.

Kangasniemi, M., Utriainen, K., Ahonen, S. M., Pietilä, A. M., Jääskeläinen, P., & Liikanen, E. 2013. Kuvaileva kirjallisuuskatsaus: Eteneminen tutkimuskysymyksestä jäsennettyyn tietoon/Narrative literature review: From a research question to structured knowledge. 295-299.

Keränen, Timo 2018: Poliisin asearsenaali uusiksi – konepistoolit ja kiväärit menevät vaihtoon, mahdollisesti myös pistoolit. Yle. Viitattu 1.11.2021. <https://yle.fi/uutiset/3-10435545>

KvaliMOTV. Menetelmäopetuksen tietovaranto, kvalitatiiviset tutkimusmenetelmät. Elektroninen aineisto. Viitattu 1.9.2021. <http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/index.html>

Laki julkisista puolustus- ja turvallisuushankinnoista (29.12.2011/1531)

Leino, Piia 2017: Poliisi aikoo varustaa kaikki partiot MP5-konepistooleilla. Turun sanomat. Viitattu 1.11.2021. <https://www.ts.fi/uutiset/3637619/Poliisi+aikoo+varustaa+kaikki+partiot+MP5konepistooleilla>

Maavoimien esikunta 2019: Kevytasekäsikirja 2019, Tampere, PunaMusta Oy. Elektroninen aineisto. Viitattu 10.10.2021. https://puolustusvoimat.fi/documents/1948673/2258487/PEVIESTOS_Kevytasek%C3%A4sikirja_2019.pdf/f80efe96-3d7a-9ce0-0a21-74c10c13cd1c/PEVIESTOS_Kevytasek%C3%A4sikirja_2019.pdf

Metsämuuronen, Jari 2001. Laadullisen tutkimuksen perusteet. 2. painos. Helsinki, International Met-help.

Moksu, Mika 2019: Rikollisilla on jatkuvasti järeämpiä aseita, mutta niin on poliisillakin – nykyinen laki mahdollistaa jopa sarjatuliaseet. Yle. Viitattu 1.11.2021. <https://yle.fi/uutiset/3-10966165>
Sisäasiainministeriö 1988: Poliisiasetoimikunnan mietintö

Poliisin materiaalihallinto ja hankinnat -määräys. POL-2018-14824

Pääesikunnan koulutusosasto 2019: Sotilaan käsikirja 2020, Helsinki, PunaMusta Oy. Elektroninen aineisto. Viitattu 2.12.2021. <https://puolustusvoimat.fi/documents/1948673/2258487/Sotilaan+k%C3%A4sikirja+2020/50d5f534-adfd-8f14-340b-9a340fb5b6b6/Sotilaan+k%C3%A4sikirja+2020.pdf>

Sarajärvi, A., & Tuomi, J. 2017. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi: Uudistettu laitos. Tammi.

Tervämäki, Kirsi 2005: Varusteita, välineitä ja kulkuneuvoja poliisille. Helsinki, Poliisin tekniikkakeskus.

Valtioneuvoston asetus poliisista 19.12.2013/1080 10§

LIITE 1

Haastattelukysymykset

1. Onko oma ampumisesi tasoltaan parempaa jommallakummalla tukiasemallilla? Onko ero kohdallasi merkittävä ja mistä koet, että se johtuu?
2. Onko aseiden kesken toimintavarmuuseroja, millaisia ja miten merkityksellisinä pidät näitä?
3. Kuinka helppoa, sekä ajallisesti, että rahallisesti on huoltaa kumpaakin asetta? Onko jompikumpi selkeästi käytännöllisempi, tai vaivattomampi?
4. Kuinka helppoa on henkilön, joka ampuu harvoin, oppia ampumaan kummallakin aseella? Entä henkilön, joka harrastaa ampumista, tai on jo hyvä siinä?
5. Kumpi ase on paremmin muokattavissa erikokoiselle ampujalle sopivaksi?
6. Onko aseiden välillä lisälaitteisiin ja niiden yhteensopivuuteen liittyviä eroja? Onko esimerkiksi asevalojen tai käytettävän optiikan suhteen merkittäviä eroja hinnallisesti tai käytettävyydeltään?
7. Mitä mieltä itse olet tukiaseen vaihdosta CZ:aan, ja kumman aseeseen itse valitsisit tukiaseeksi niillä tiedoilla ja kokemuksilla, joita sinulla on?
8. Mitä muuta sanottavaa tai kommentoitavaa aiheeseen liittyen?